

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА “ЯКУБОВИЧ ПРОТИ УКРАЇНИ”

(Заява № 29025/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

30 липня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

30 жовтня 2009 року

Текст рішення може зазнати редакційної правки.

У справі «Якубович проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Райт Маруст (Rait Maruste),

Марк Віллігер (Mark Villiger),

Мириана Лазарова-Трайковська (M. Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджиева (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,

Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*,

та Стефан Філліпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 7 липня 2009 року,

вносить таке рішення, що було прийняте в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 29025/05), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України п. Олексієм Володимировичем Якубовичем (далі — заявник) 27 липня 2007 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженими — п. Ю. Зайцевим та п. Н. Кульчицьким.

3. 14 січня 2008 року Суд вирішив направити цю заяву Уряду. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції він також вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1954 році та проживає у Рівненській області.

1. *Перше провадження щодо підприємства «Висоцький» («Злагода»)*

5. 13 березня 1996 року заявник звернувся до Сарненського районного суду щодо приватного підприємства «Висоцький» через невиконання зобов'язань, зазначених в договорі, відповідно до яких підприємство мало забезпечити заявника сільськогосподарською продукцією.

6. 1 липня 1997 року Сарненський районний суд залишив позовну заяву без розгляду, стверджуючи, що вона не належить до юрисдикції господарських судів.

7. 28 липня 1997 року Рівненський обласний суд скасував цю ухвалу та направив справу на новий розгляд.

8. 22 грудня 1997 року Сарненський районний суд відхилив вимоги заявника як безпідставні.

9. 26 січня 1998 року Рівненський районний суд скасував це рішення та направив справу на новий розгляд.

10. 19 травня 1998 року Сарненський районний суд частково задовольнив позов заявника.

11. 13 липня 1998 року Рівненський районний суд залишив це рішення без змін.

12. 23 грудня 1998 року голова Рівненського районного суду скасував рішення нижчестоящих судів та направив справу на новий розгляд до Сарненського районного суду.

13. У невизначену дату підприємство «Висоцький» направило зустрічний позов до суду, вимагаючи анулювати договір. Після грудня 1998 року справа переглядалася в судах трьох інстанцій, оскільки суди першої та апеляційної інстанцій допускали фактичні та юридичні помилки в своїх рішеннях.

14. 3 березня 2003 року Дубровицький міський суд частково задовольнив позов заявника та зобов'язав правонаступника підприємства «Висоцький» — підприємство «Злагода» —

передати заявнику тридцять три тонни картоплі вартістю 15 196 грн¹ та вісім тонн пшениці вартістю 2598 грн².

Суд також зобов'язав заявника повернути підприємству «Злагода» 3855 кг м'яса вартістю 11 133 грн³.

15. 27 червня 2003 року Рівненський обласний апеляційний суд залишив без змін це рішення. 4 лютого 2005 року Верховний Суд відхилив касаційні вимоги заявника.

16. В ході провадження було відкладено двадцять сім судових засідань, два з яких — через неявку заявника та двадцять п'ять судових засідань — через неявку свідків або відповідача.

2. Виконання рішення від 2 березня 2003 року

17. У невизначену дату державні виконавці розпочали виконавче провадження щодо рішення від 3 березня 2003 року.

18. 11 січня 2007 року Рівненський районний суд змінив процедуру виконання, зобов'язавши підприємство «Злагода» сплатити заявнику 17 794 грн⁴ за продукцію, яка належить йому за рішенням від 3 березня 2003 року.

19. 7 лютого 2007 року Дубровицький міський суд за клопотанням підприємства «Злагода» змінив процедуру виконання рішення від 3 березня 2003 року та зобов'язав скасувати борг за рішенням в сумі 11 133 грн⁵ та постановив, що підприємство «Злагода» мало сплатити заявнику 6661 грн⁶. Рішення від 7 лютого 2007 року не було оскаржено та набрало законної сили.

20. 21 лютого 2007 року рішення від 3 березня 2003 року було виконано в повному обсязі.

3. Друге провадження щодо підприємства «Злагода»

21. У березні 2007 року заявник подав позов до підприємства «Злагода», вимагаючи відшкодування різниці між присудженою сумою та ринковими цінами на продукцію, що належить йому за рішенням від 3 березня 2003 року.

22. 5 червня 2007 року Дубровицький районний суд відхилив вимоги заявника як безпідставні.

23. 18 липня 2007 року Рівненський районний суд скасував це рішення та припинив провадження у справі, стверджуючи, що питання вирішено рішенням від 3 березня 2003 року, яке набрало законної сили.

24. 27 серпня 2008 року Верховний Суд скасував рішення від 18 липня 2007 року та направив справу на новий розгляд до Рівненського районного суду, яка досі знаходиться на розгляді.

ЩОДО ПРАВА

I. СКАРГА ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПЕРШОГО ПРОВАДЖЕННЯ

25. Заявник стверджував, що тривалість першого провадження несумісна з «розумним строком», що зазначено у пункті 1 статті 6 Конвенції, який передбачає наступне:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

26. Суд зазначає, що скарга заявника не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, Суд визнає її прийнятною.

¹ Приблизно 2725 євро.

² Приблизно 466 євро.

³ Приблизно 1997 євро.

⁴ Приблизно 2834 євро.

⁵ Приблизно 1773 євро.

⁶ Приблизно 1064 євро.

В. Щодо суті

1. Період, який має братися до уваги

27. Уряд стверджував, що частина провадження була поза компетенцією Суду *ratione temporis*.

28. Уряд зауважує, що вся тривалість провадження, включаючи період виконання та виключаючи перерву у період між 13 липня 1998 року та 23 грудня 1998 року, склала більше ніж десять років (див. «Єманакова проти Росії» (*Yemanakova v. Russia*), № 60408/00, п. 41, рішення від 23 вересня 2004 року, та «Єфименко проти України» (*Efimenko v. Ukraine*), № 55870/00, п. 51, рішення від 18 липня 2006 року). Період, взятий до розгляду *ratione temporis*, почався з 11 вересня 1997 року, коли для України набуло чинності право на індивідуальні звернення, закінчився 21 лютого 2007 року та тривав близько 9 років та 2 місяців. Однак, оцінюючи розумність тривалості провадження після 11 вересня 1997 року, Суд бере до уваги стан провадження на той час.

2. Прийнятність тривалості провадження

29. Уряд стверджував, що тривалість провадження може бути пояснена складністю предмета справи та поведінкою заявника, який неодноразово оскаржував рішення суду.

30. Суд знову нагадує, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватись в світлі обставин справи та з урахуванням таких критеріїв: складність справи, поведінка заявника та компетентних органів, важливість предмета розгляду для заявника (див., серед багатьох інших рішень, «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), № 30979/96, п. 43, ЕСПЛ 2000-VI).

31. Суд зазначає, що спір стосується питання виконання зобов'язань за типовим договором купівлі-продажу.

32. Однак судам трьох інстанцій знадобилося приблизно сім років та чотири місяці для остаточного вирішення спору. Хоча деякі затримки у провадженні були створені заявником, їх надмірна тривалість була спричинена неодноразовим переглядом справи. Такі перегляди справи були призначені судами вищих інстанцій через допущені помилки нижчестоящими судами. В цьому контексті Суд повторює, що повторний перегляд справи в рамках одного провадження може вказувати на серйозні недоліки в судовій системі («Версичевська проти Польщі» (*Wierciszewska v. Poland*), № 41431/98, п. 46, рішення від 25 листопада 2003 року).

33. Суд нещодавно встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції в подібних до цієї справ (див., серед багатьох інших, «Михайленко проти України» (*Mikhaylenko v. Ukraine*), № 41431/98, пп. 28–32, рішення від 15 травня 2008 року, та «Люттов проти України» (*Lyutov v. Ukraine*), № 32038/04, пп. 34–36, рішення від 11 грудня 2008 року).

34. Дослідивши всі подані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не надав факту чи аргументу, який міг би спонукати Суд до іншого висновку у справі, що розглядається.

35. Тому мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю судового провадження.

36. Суд не знаходить в обставинах справи за необхідне оцінювати розумність тривалості того самого провадження, включаючи період виконання.

II. ІНШІ ВИМОГИ

37. Заявник також скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на те, що перше провадження було несправедливим, та скаржився на результат провадження. Він також скаржився за статтею 13 Конвенції на те, що встановлена за постановою суду від 7 лютого 2007 року сума була необґрунтовано мала. Заявник скаржився на порушення статті 1 Першого протоколу щодо тривалості другого провадження.

38. Суд, розглянувши скарги заявника у світлі всіх наявних матеріалів, не встановив жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією чи протоколами до неї.

39. Відповідно Суд відхиляє цю частину заяви як очевидно необґрунтовану відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

40. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Шкода

41. Заявник вимагав 20 000 євро відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

42. Уряд оскаржив цю вимогу.

43. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та матеріальною шкодою. Таким чином, він відхиляє цю вимогу. З іншого боку, вирішуючи на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 2400 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

44. Заявник не надав окремої вимоги щодо судових та інших витрат. Тому Суд нічого не присуджує.

С. Пеня

45. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 щодо тривалості першого провадження прийнятною, а решту заяви непринятною.

2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 2400 (дві тисячі чотиреста) євро відшкодування моральної шкоди плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цієї суми. Цю суму має бути конвертовано у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 30 липня 2009 року згідно з пунктами 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

С. ФІЛЛІПС

Заступник Секретаря секції

П. ЛОРЕНЦЕН

Голова секції